

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta, poštni predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII, Zadrugi dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para, De-
bela tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 46.

Sreda 5. junija 1929.

Leto IV.

Po parlamentarnih volitvah v Angliji.

Sijajen uspeh Delavske stranke. — Angleški parlamentarizem.

Angleški parlamentarizem je star. V parlamentu so bili na primer gospodarili liberalci 30 let, to je od 1832 do 1874. Od leta 1874 do 1906 so imeli sedemkrat volitve; trikrat so zmagali liberalci, štirikrat konservativci. Od leta 1906 pa do 1918 so bili na krmilu liberalci. V tej dobi je Delavska stranka začela uspešno posezati v politične boje. V dobi od 1922 do 1924 so se vršile trikrat volitve v parlament. Že leta 1922 je dobila Delavska stranka pri volitvah 77 poslancev, leta 1923 že 192 in leta 1924 zopet 151. Delavska stranka je pa dobila v zadnji perijodi pri dopolnilnih volitvah še okoli 15 poslancev.

Leta 1923 je Delavska stranka prevzela vladno, dasi ni imela večine. Pri volitvah leta 1924 pa je konservativna stranka dobila na račun liberalcev in deloma tudi Delavske stranke 225 poslancev večine ter je vladala doslej.

Angleški volilni red pozna samo kandidate. Tam nimajo kandidatnih list. In kandidat, ki dobi v volilnem okraju največ glasov, je izvoljen. Vse stranke so pa zveste parlamentarni demokraciji, hladnokrvne, računarske, ker se zavedajo, da Anglija živi od kolonij ter da je eksistenca Anglije odvisna od svetovne politike.

Volilno pravico imajo moški in ženske od 21. leta.

Volilna borba.

V Angliji so tri velike politične stranke: Delavska, liberalna in konservativna; druge stranke ne prihajajo v poštev. Volilna borba je bila ljuta. Konservativci, ki so s svojo politiko zadnja štiri leta izgubili zaupanje, so izrabljali proti Delavski stranki celo katoliškega nadškofa, češ, da je svaril pred Delavsko stranko. Nadškof je to laž sicer preklical, ali obrekovanje je bilo izrečeno in razširjeno z letaki. Konservativci so zlasti obljubljali pomoč industriji in ko jih je Macdonald javno vprašal, če mislijo to pomoč v zvišanju uvozne carine, niso odgovorili. Spricho takega volilnega boja moramo reči, da je volilni uspeh za Delavsko stranko sijajen.

Volilni uspehi.

Konservativna stranka je imela v bivšem parlamentu spočetka 225 poslancev večine. Pri teh volitvah je pa bila potisnjena na drugo mesto, na prvo pa je prišla Delavska stranka, dasi ni dosegla absolutne večine. Število poslancev se še nekoliko izpremenilo, ker se v 13 okrajih še niso izvršile volitve.

Glasov so dobile stranke:

Delavska stranka	8,296.875
Konservativci	8,508.717
Liberalci	5,183.013

Posameznim strankam pripada poslancev:

Delavski stranki	287
Konservativcem	253
Liberalcem	56

Manjše stranke (Skoti) so dobili 6 poslancev.

Kaj pravijo meščanske stranke in inozemstvo.

Angleški konservativci so razočarani ter si med seboj očitajo krivdo nad porazom. Iz golega sovraštva in bojznosti, ker so stranka bankirjev, industrijev in veleposestnikov, skušajo pridobiti liberalce za meščanski blok. Pravijo tudi, da treba konservativce in liberalce zdru-

žiti v eno politično stranko, čemur naj služi zlasti čas do bodočih volitev. Konservativci so namreč izgubili pri teh volitvah 137 poslancev, dočim jih je Delavska stranka pridobila 125.

Liberalci čakajo. Izjavljajo samo, da je parlamentarizem treba čuvati ter da bodo podpirali politiko, ki bi jim ugajala.

Nasprotno je pa evropska javnost, zlasti pa vse konservativne in klerikalne stranke in tudi Rusija uspeha Delavske stranke malo vesela. Zlasti je nejevoljna naša sosedna Italija, ki se boji, da bi utegnila priti v nevarnost fašistična diktatura, ker je v Angliji zmagala prava demokracija.

Kaj pravi Macdonald.

Macdonaldu so ob prihodu v London po volitvah priredili slavnosten sprejem. Ali Macdonald ni hotel mnogo govoriti o bodočnosti. Izjavil pa je, da bo, če bo le mogel, preprečil vsaj dve leti nove volitve, ker polaga toliko važnost na mirni razvoj industrije in na zaupanje v domači državi kakor tudi v inozemstvu. To ne pomeni, da bo Delavska stranka dopuščala, da bi se ji prizadevale krivice. Katerakoli vlada prevzame vodstvo narodovih zadev, mora imeti tudi možnost, da svoje politične naloge vrši. Ni dostojno, če se onemogoči delovanje vlade na tak način, kakor se je zgodilo leta 1924, ko sem bil zunanji minister. Moja politika je bila lokarnski pakt in vstop Nemčije v Zvezo narodov, pa se mi je delo za svetovni mir onemogočilo. Narod je za dosedanje vlado dovolj jasno izrekel grajo pri volitvah.

S temi besedami je Macdonald označil glavno smer svoje politike, svojo taktiko, dočim je naloge stranke povedal v volilni borbi.

Pomen uspeha Delavske stranke.

Ves socijalistični proletarijat se veseli sijajnega volilnega uspeha angleške Delavske stranke. Stranka, ki šteje v angleškem parlamentu okroglo 290 poslancev in ki bo najbrže morala prevzeti vladno, ima v svojem programu svetovni mir, razorožitev, sporazum meddržavami in socialno-politične zahteve delavstva. Stranka je demokratična in bo torej s svojim vplivom kot zastopnica svetovne države jako odločevala v mednarodnih odnosih. V Zvezi narodov ne pridejo nikamor s problemi o svetovnem miru, o razorožitvi itd. In prav konservativna vlada Anglije je bila tista, ki se je še nedavno hudo borila proti osemurnemu delavniku. Če Macdonald prevzame vladno, bo tudi v mednarodni politiki zapihal drugi veter.

Ne smemo pa pričakovati od Delavske stranke družabnega prevrata, ker je Anglija visoko razvita država. Naloga Delavske stranke doma bo, da vrši socialno politiko, da eventualno podpravi obrate, ki služijo javnosti. Vedeti pa moramo pri tem, da se bodo angleški konservativci v prvi vrsti, v drugi vrsti pa tudi liberalci, upirali temeljitim socialnim reformam.

Pomen zmage Delavske stranke, ki tokrat še nima absolutne večine, je glavno v tem, da se v svetovni politiki začne pozitivno delati v interesu ne samo delavstva, ampak človeštva sploh.

Iz teh razlogov torej, ker Delavska stranka še nima večine in ker

bodo meščansko-kapitalistične stranke skušale onemogočiti delo Delavske stranke, pravi Macdonald, da bo vse storil, da se parlament ne razpusti vsaj dve leti, zakaj, v dveh letih se da konkretno pokazati, kaj Delavska stranka hoče in pa vplivati na merodajnih mestih, da dobi svetovna

politika novo smer miru in socialne politike.

Opravičeno torej zremo z zaupanjem v mogočno Delavsko stranko Anglije, ki bo s svojo smotreno in realno politiko mnogo koristila socialnemu napredku, če ji reakcija ne bo preprečila načrtov.

Da ne bo zločinov in podivjanosti.

V debati o verski vzgoji v šoli in o šoli brezobveznega verskega pouka so se navajali najrazličnejši argumenti. Med glavne argumente, ki so bili navedeni, je gotovo ta, da je verska vzgoja potrebna zaradi tega, da ljudje ne postanejo tatovi, roparji, sleparji, puntarji in sploh ljudje s slabimi neetičnimi, nemoralnimi in bližnjemu škodljivimi lastnostmi. Versko mišljenje in čutenje je še edino sredstvo, s katerim se kroti strasti in slabe lastnosti človeštva. Tako pravijo.

Tako argumentacijo slišimo vsak dan, jo čitamo vsak dan in je vendar v bistvu tako značilna, da je resen človek ne more smatrati za iskreno.

Pomislimo samo! Mi zagovarjamo soc. kulturo. Soc. kultura ima v sebi vse moralne in etične zakone glede dolžnosti do družbe, ne da bi segala v neznane sfere in uveljavljala te zakone z nečem, kar moram brez dokazov verovati. Soc. kultura uči vse dolžnosti do družbe in če družba te dolžnosti pozna, če preidejo v bistvo nje življenja, potem more biti posameznik najboljši član družbe, ne glede na to, kaj misli in kaj veruje o vesoljstvu.

Junaki pa, ki navajajo gorenje argumentacije za utemeljevanje po-

trebe verske vzgoje, imajo pri tem namen, ker nimajo poguma širiti socijalistične kulture in nimajo vere v človeštvo, da je zmožno za tako stopnjo kulture, izrabljati staro kulturo za hegemonijo nad človeštvom. Navedena argumentacija torej ni iskrena, ni odkrita, ampak je znamenje slabosti vsaj vseh tistih, ki se smatrajo za prosvetljene.

Zdi se mi ravnotako, kakor če bi kdo rekel: Ta in ta pokrajina je zaostala, neizobražena; ljudje po značaju so slabi; žive v neizobrazbi. Tem ljudem moramo napraviti krute zakone, jim postaviti pandurje, da jih bodo strahovali in v tem strahu ne bodo nemoralni in lopovi. Moramo pač računati s takim dejstvom.

Kaj ne? Takemu naziranju bi se pameten človek uprl; grajal bi navedene korake. Pameten in iskren človek pa bi šel v dotične kraje, ustanovil praktične šole, uvajal prebivalstvo v spoznanje moralnih in etičnih dolžnosti do družbe.

Ali ni velika razlika med obema naziranjem? Eno je iskreno, drugo neiskreno; eno je vera v razvoj človeštva, drugo pa demagoška taktika diktature nad blagom.

Hoover govori za razorožitev.

Predsednik Zedinjenih držav je zadnjič govoril o razorožitvi. Hoover pravi, da je svoji vladi naročil, da naj prepreči dela za razorožitev. Kljub temu, da je štirideset držav podpisalo Kellogov mirovni pakt, moremo danes govoriti le o tekmi med državami, katera se bo bolj oborožila. Mislimo, da je sedaj že čas tu, da se prepričamo, ali se smatra mirovni pakt, ki smo ga podpisali, za resno zadevo ali ne ali pa naj se še bolj

oborožujemo. Hoover pravi, da se mu zdi nemogoče, da bi svetovni državniki ne mogli najti v tem vprašanju primernega izhoda. — Ali oborožuje se Amerika in druge države. Hoover je kapitalist, spreten gospodar, zato razume, da pomenijo investicije ogromnih kapitalij v oboroževalne namene neproduktivno nalaganje kapitala; neproduktivno nalaganje kapitala je pa enako uničevanju produciranih dobrin.

Razpust železn. pogrebne in podpor. društva v Mariboru.

Pozivno na določila čl. 9 zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o tisku z dne 6. VIII. 1925, z dne 6. januarja 1929, »Službene Novine« z dne 6. I. 1929 št. 9/IV. in čl. 26 zakona o tisku, izvolite prinesiti v prihodnji številki novin »Delavska Politika« z ozirom na članek v Vašem listu z dne 15. maja 1929, št. 40 na prvi strani 3. in 4. stolpcu od spodaj in na drugi strani v prvem stolpcu zgoraj »Razpust železničarskega pogrebne in podporene društva v Mariboru« tale popravek:

»Oblastvo je razpustilo omenjeno društvo le radi velikih nerednosti, ki jih je povzročila uprava društva. Delavstvo in železničarji ne bodo vsled razpusta oškodovani, nasprotno bo sedanji upravni odbor ugotovil vse nerednosti in uvedel točno in redno gospodarstvo, ki bo preprečilo vsako zlorabo društvene premoženja v druge svrhe.«

Veliki župan:
Dr. Schaubah.

Kako je v Avstriji pod novo vlado?

Nova Streeruwitzeva vlada še ni nikamor prišla preko svoje miroljubne deklaracije. Vladina miroljubnost pa je postala v zasmeh za avstrijsko prebivalstvo, kajti vladina garda — »Heimwehr« — sedaj še le prav provocira. Vsako nedeljo

imajo fašisti v kakem kraju svojo parado. Pri teh paradah švelja znani Steidle iz Tirolske. Seveda, Steidle pohursta pri vsakem nastopu nekoliko ducatov marksistov. Vlada je sicer po nekod prepovedala »Heimwehrove« pajacade, toda

Sovjetsko-ruski film

„Moj sin . . .
dete drugega“

pride v kino

Ljubljanski dvor.

Produkcija Sovkino Leningrad

oni se za to ne brigajo. Tako so imeli pred kratkim svoj »aufmars« v Aspangu pri Dunaju, katerega je sicer nižjeavstrijski deželni glavar

dr. Buresch prepovedal, toda 220 petelinov se je kljub temu zbralo in se rogalo prepovedi. Vlada se sedaj še vedno pogaja za novelo stanovanjskega zakona. Med tem pa hišni posestniki silno revoltirajo in groze. Pravijo, da se bodo poslužili »Heimwehra« tudi proti vladi, če ne dosežejo zahtevane svobode razpolaganja s stanovanji. Končno pa imajo Avstrijci v najnovšem času novo krizo glede mesne prehrane. Edino v tem bi se moglo reči, da je nova vlada že dosegla uspeh, kajti zaprla je nekatere meje za uvoz mesa in to pred vsem proti Poljski. Mesa je začelo primanjkovati in cene naraščajo od dne do dne. V gostilnah so že podražili porcije, a na trgu je boj. Ljudstvo je jelo bojkotirati meso in konzum je baje že za okroglo 20% padel. »Landbund« je zmagal.

Borba za cenejši kruh.

Ljubljanski peki prodajajo drago kruh. Zaradi tega je mestni tržni odsek na predlog nadzorne oblasti zahteval, da se cena kruhu zniža, ker se je moka silno pocenila. Ljubljanski peki se pa branijo na vse pretege. Pravilo je, da se kruh po teži prodaja, približno po tisti ceni, kakor se kupuje moka. Ljubljanski kruh pa je za 100% dražji. Odsek je sklenil, da se mora prodajati kruh po 4.50 Din, kar je že tako razmeroma visoka cena. Ali pekovski mojstri se do danes niso vdali. Ako pekov-

ski mojstri tej opravičeni zahtevi ne ugoode, bodo dobavljali kruh zunanji peki po navedeni ceni. Poleg tega pa bo magistrat prepovedal prodajati kruh po drugih trgovinah, razen pekarniških. To bo prvi korak, drugi pa bo, da bo maksimiral cene. Lani je veljala moka na trgu menda okoli 4 Din, letos pa velja 3.80 Din. Peki bi pa radi prodajali svoj kruh po 5.50 Din. Vsakomur mora torej biti jasno, da take cene s ceno moke niso v nikakršnem soglasju.

Zopet velika vohunska afeta na Češkoslovaškem

Kapetan genarlnega štaba Falout, je prodajal važne vojaške listine v Nemčijo. Za te svoje posle je baje dobival nagrado v znesku 8000 mark mesečno, ter se je s pomočjo ponarejenega potnega lista vozil večinoma z avtomobili in aeroplani v Nemčijo, tako da mu oblasti dolgo

časa niso mogle priti na sled. Šele pred kratkim je slučajno pozabil pri svojem poletu v Draždane svojo aktovko, po katero je telefoniral; med tem pa so isto preiskale oblasti in ko se je vrnil po njo, je bil aretiran. Vohunstvo je baje že priznal.

Iz malega raste veliko!

(K uvedbi male štednje za člane Konzumnega društva za Slovenijo.)

Zrno do zrna — pogača
Kamen do kamna — palača!

Če opazujemo življenje, vidimo na prvi pogled, da so bile vstvarjene po tem lepem narodnem pregovoru vse velike naprave in velika gibanja od starih vekov do danes.

Tudi ves postanek in razvoj združništva priča, da je to nepregledno gibanje bilo danes zgrajeno le na načelu: **Iz malega raste veliko.** V preteklem stoletju so ročdalski tkalci na Angleskem v prvih početkih združne trgovine zbirali po malem od svojih nizkih zaslužkov, da so kupili tovar živčev in ga potem med seboj razdelili. Sto let pozneje prevažajo nasled-

niki ročdalskih pionirjev živež za ogromno angleško združno družino z vsakovrstnimi prevoznimi sredstvi, od voza in avtomobila do velike oceanske ladje. Tam, kjer so bile nekdanje male hišice z združnimi prodajalnami, stoje danes velike palače in tovarne po načelu: **Iz malega raste veliko!** In tako nam priča vsa zgodovina združništva, ta najboljša naša učiteljica.

Tudi Konzumno društvo za Slovenijo ima pred seboj to načelo, zlasti sedaj, ko je za vse svoje člane, njihove otroke in sorodnike uvedlo malo štednjo (čebelico). To je kaj praktična stvar!

V vsaki prodajalni Konzumnega društva za Slovenijo dobiš hranilni list, v katerega lahko nalepiš znamke po 1, 2 ali 4 dinarje. V tak hranilni list lahko nalepiš 50 znamk po 1, 2 ali 4 dinarje. Kadarkoli ti žvenketa v žepu kak drobšč, vedno je boljše, da se ga čimprej znebiš. Pa ni najbolj lepo in koristno, če ga porabiš za cigarete, sladkarije, pijačo in kaj sličnega.

Po začasni zatvoritvi zavetišča za brezposelne in potujoče delavce v Ljubljani.

Ko je zatrjeval nekoč »gospod župnik«, medtem ko se je bal s tortami, da mu je zdravnik prepovedal vsako delo, češ, da se mu utegne »odtrgati pri najmanjšem naporu srčna žila« (lagati je znal debeluhar kot cigan), mu je odvrnil komunist: »G. župnik! Ob pričetku boljševiske revolucije so razdrli v Samarkandu velik del železniške proge. Ko jo je bilo treba popraviti, so jeli komisariji razmišljati, kdo naj bi jo popravil. Pa je padla enemu od njih v glavo originalna misel: Dal je poloviti v glavnem mestu vse buržuje z debelimi trebuki. Tri tedne so delali ob zelo pičli hrani. Ko so se vrnili, ni imel nihče več trebuha, bili so vitki kot jelke. Tako bi bilo treba napraviti s teboj. Videl bi, kako lahko bi potem delal...« (Komunist je imel prav: G. župnik dela trenutno prav pridno v zaporih deželne sodišča v mizarski delavnici kot kaznjeneec. Ob delu, prežganki, krompirju in kislem zelju se je skrčil obseg njegovega častitljivega trebuščka v 12 dneh za par prstov. Kaj bo šele po preteku meseca, ki ga ima odsedeti radi poneverbel!)

Strokovno organiziranih delavcev smo izsledili v azilu samo troje. Tudi ti danes niso več organizirani. Organizirani pa so bili pri socijalističnih organizacijah. Za delavske interese se naš brezposelni proletarijat prav malo briga. Vprašali smo, če ve kdo, kake naloge imajo delavske zbornice. Niti eden od prisotnih ni mogel povoljno odgovoriti. Vse prizadevanje naših brezposelnih je usmerjeno na zadovoljitev najelemenarnejših življenjskih potreb.

Vendar pa poznajo nekateri od njih, da celo nekateri iz »lumpenproletarijata«, tudi kulturne potrebe. Tu intam so posetili gledališče, tako operno kot dramsko in kino. Nedavno, po gostovanju neke zagrebške igralka, me je ogovoril dolgokraki »fašist«, ki je imel tako raztrgane hlače, da je kazal oni del telesa, kjer izgubi hrbet svoje pošteno ime: »Gospod, včeraj zvečer bi bili morali biti v gledališču. Smejali bi se bili: Vse barabe — bili smo trije iz »boljše«, štirje pa iz »ušive« sobe — smo imeli »rešpetline«. In ploskali in cepetali smo, da je bilo veselje.« — »Kukala ste imeli?« — »Da, izposodili smo si jih pri portirju.« — »Izposodili?«

— »Da, izposodili. Pet dinarjev je plačati. Seveda pa kukala ne zaupajo vsakomur, temveč samo stalnim obiskovalcem. Nas pa portir dobro pozna. O, nas je pozdravil: To

Stopi raje v prodajalno Konzumnega društva za Slovenijo in kupi pri poslovdnji ali poslovdinji za toliko znamk, kolikor ti rožlja preveč drobiža v žepu. Tako najbolje skrbiš, da se mali denar ne porazgubi. Ne pozabi, da iz malega raste veliko! Hranilni list se bo kmalu napolnil in zbrana je lepa vsotica 50, 100 ali 200 Din. Poslovdnja ti bo za zbrano vsotico izročila lepo vezano hranilno knjižico Konzumnega društva za Slovenijo in vanjo vpisal na hranilnem listu zbrani denar. Zbiranje znamk boš pričel na novem Hranilnem listu in veselje po mali štednji bo vedno večje. In če pritegneš k temu zbiranju malega denarja še ženo in otroke ter sorodnike? Pričelo se bo veselo tekmovalstvo, ki bo vse vzpodbujalo. Uspeh po nekaj letih bo presenetljiv: Zbrana lepa vsotica ti bo služila ob vsaki priliki, ob vsakem dogodku in še posebej ob nesreči, ki nikdar ne počiva.

Če te vendar taka štednja ne mika in ne veseli, prepusti to veselje vsaj svojim otrokom in ženi, ne brani je svojim sorodnikom. Povej jim vse, kar smo povedali sedaj mi, pošlji jih v prodajalno Konzumnega društva za Slovenijo, ki je najbližja in če ne s tvojo pomočjo, pa vsaj na tvoj nasvet bo v hiši in okoli nje vedno dovolj veselja in govorjenja med otroci: Jaz imam toliko! Jaz imam pa še več! In tako dalje. Če ne bo po nekaj letih že tisočev, pa

Podaljšanje zaščite najemnikov do leta 1939 — na Francoskem.

Reakcionarna določba za inozemce.

Francoska poslanska zbornica je sklenila podaljšanje zaščite stanovanjskih najemnikov do l. 1939, torej za nadaljnjih deset let. Pri tem pa je vnesla z večino glasov 318:276, določbo, po kateri ne velja zaščita za inozemce. Levica se je ostro postavila proti temu in zlasti zunanji minister Briand ter justični minister Barthou sta opozarjala na nevarnost, da bodo v inozemstvu vračali to prijaznost Francozom.

Našlo se je celo nekaj desničarskih poslancev, ki so glasovali z levico. Zmagala je reakcija z 42 glasovi večine. Pri tej priliki se je povdarjalo, da je samo v Parizu 49.923 inozemskih družin. Iz tega pa se vendar vidi, da celo v Franciji ne mislijo na likvidacijo zaščite. Da je to zasluga precej močnega parlamentarnega zastopstva proletarijata, ne bo menda nikdo upal zanikati.

Dnevne novice.

Po angleških volitvah. Glavno vprašanje je, kdo prevzame vlado, ker nobena stranka nima večine, za koalicijsko pa Angleži niso vneti. Konservativci in liberalci so si nasprotniki, ne programatično toliko kakor osebno. Najmočnejša Delav. stranka ima največ izgleda, da bo pozvana na vlado. Težko bo pa dobila primerno podporo pri liberalni ali konservativni stranki, ker se obe boji, da bi izgubili na prestižu, če se Delavski stranki posreči vršiti zdravdomačo in svetovno politiko. Morahno bi moral Baldwin podati demisijo, vendar pa menda hoče počakati, da se položaj razčisti, ker bo parlament sklican šele po 20. t. m.

Kako volijo v angleški parlament. Angleški volilni red določa manjše volilne okraje. Kandidatnih list nimajo, ampak volijo samo kandidate. Na ta način je izvoljen tisti

kandidat, ki ima največ glasov. Ker glasovi posameznih volilnih okrajev, ki so ostali v manjšini, ne pridejo nikjer v poštev. Tako ima Delavska stranka okroglo 8.296.875 glasov in 287 poslancev, konservativci 8.508 tisoč in 253 poslancev, liberalci pa 5.183.013 glasov in le 56 poslancev. Komunisti so dobili le 52.000 glasov pa nobenega poslanca.

Kongres francoske socijalistične stranke se vrši ta mesec v Nancyju. Iz strankinega poročila je razvidno, da šteje 3489 organizacij s 109.892 člani. Strankin list »Populaire« šteje 20.437 naročnikov.

Mussolini hoče korigirati trgov. bilanco s tem, da prepove uvažanje bananov, moka itd. Kapitalistični list »Die Borse« pravi, da je tak diktat jako enostaven, ki napravi iz pasivne trgovske bilance aktivno, toda v gospodarstvu ne drži. Itali-

so pa moji akademiki iz ogrejevalnice...

Tudi čitali so obiskovalci azila — seveda je bilo bolj malo takih. In kaj so čitali? Večinoma pustolovske romane, nekateri inteligentnejši pa tudi »Jutro« in »Slovenski Narod« ter razne tehnične in zgodovinske knjige, ki pa so njihovo obzorje navadno daleč presegale. Nekateri so posecali tudi Delavsko knjižnico.

Pogovarjali so se navadno o samih bedastostah. Navadno, a ne vedno. Tu intam so debatirali — zlasti nekdanji organizirani — o gospodarskih vprašanjih na način, da se je bilo čuditi, kako dobro so nekateri o nekaterih stvareh informirani. Tudi kar se tiče zabavnih pogovorov, so se čule včasih prav zanimive stvari, zlasti kadar je pripovedoval »žandar« o svojih doživljajih iz časa svojega službovanja na bolgarski meji. (»Žandar«, vseskozi dostojen človek, po poklicu trgovski pomočnik, je služil na bolgarski meji 6 let kot aktiven orožnik. Službo je pustil zato, ker ga niso hoteli premeštititi, da si ima v kolenu krogle bolgarskega komite, zlomljeno in pa popolnoma ozdravljeno roko in malarijo), ali pa, kadar je pripovedoval »komunist« o svojih doživljajih v Rusiji, ali pa kadar je pripovedoval »veliki župan« o svojih izmišljenih avanturah v sovjetski Rusiji in drugod. (Veliki župan, bivši študent in dobro-

voljec, ima neverjetno bujno domišljijo ter zna naravnost genialno lagati.)

Seveda so nekateri gosti azila, kot moderni ljudje, silno navdušeni za modno norost: sport, specijelno za nogobrc. Ob priliki zadnje nogometne tekme natakarijev je postavil azil štiri krepke nogobrcarje.

Prebivalci azila so si kratili čas razen z razgovarjanjem največ s kvartanjem. Včasih so na veliko jezo policije tudi kako okroglo zapeli. Tu intam so priredili v boljši sobi »koncert«. Igrali so na tamburice, bršljanove liste in glavnike; bas je markiral »štil« metlje. Bili so med njimi tudi prav muzikalični ljudje, kakor se najde med njimi sploh marsikak izgubljen talent. »Komunist« je bil ob priliki nekega »koncerta« tako navdušen, da mi je v šali dejal: »Poglejte, koliko izgubljenih talentov je med nami. Ti bi prišli, če bi se vpostavila sovjetska republika, vsi na svoje stališče.« Resno je pristavil: »Samo vpostavljena ne bo.«

Parkrat je prišlo med dvema vročkrvnežema, preden je mogel poseči vmes nadzorovalni organ, do pretepa. Vsak je vtaknil svoje batinne mirno v žep in dobro je bilo. Na javne oblasti, specijalno na policijo, se brezposelni navadno ne obračajo radi zadoščenja. To se jim ne zdi »značajno«.

(Dalje prihodnjic.)

ZVEČER za namakanje

ZJUTRAJ za izkuhanje

Schichtol

ŽENSKA HVALA

TERPENTINOVO MILO

pa je pranje gotovo!

jani radi jedo banane in makarone, s samim rižem pa ne bodo zadovoljni. Vrhutega to še ne bo zadostovalo. Potem pride na vrsto čaj, kava itd., pa še ne bo nič.

Predsednik Zedinjenih držav Hoover je govoril za razorožitev. Takoj drugi dan je pa državni tajnik Stimson povedal časnikarjem, da vojni admiralat dobi 1.171.000.000 dolarjev za izpopolnitev vojne mornarice, ker je to potrebno, če hočejo Zedinjene države imeti sigurne pomočke za obrambo. Zedinjene države hočejo za pomorsko oborožitev porabiti okoli 66 milijard dolarjev. In to je samo ena država! Kako ogromni zneski se porabijo torej po vseh državah, ker še ni zmagalo svetovno naziranje o potrebi odprave vojne in upostavitvi miru? Grozne številke so to!

Dunaj je postal središče za evropske šolske reforme. Naše prosvetno ministrstvo je poslalo na Dunaj 30 jugoslovanskih učiteljev, da na licu mesta študirajo dunajske socialistične šolske reforme in socialno politiko. Med udeleženci je tudi 7 Slovencev. Istočasno se mudi v iste svrhe na Dunaju tudi 40 bolgarskih šolskih nadzornikov.

Pet milijonov strokovno organiziranih je v Nemčiji, ki so priključeni amsterdamski internacionali. Od teh je 944.310 kovinarjev.

Bojkot mesa na Dunaju. V Avstriji se je radi vladne carin, politike, ki je na ljubo domačim agrarcem občutno zvišala carino na uvoz žive in zaklane živine, meso skoraj za 100% podražilo. Gospodinjje so zato napovedale bojkot in ne bodo kupovale mesa, dokler se meso ne poceni.

Barantači za reparacije v Parizu so se končno zedinili, koliko naj Nemčija plačuje letnih anuitet na reparacijah. Do 30. avgusta 1929 ostane v veljavi Davesov načrt, po 1. septembru pa stopi v veljavo ravnokar sklenjeni načrt odplačevanja, po katerem bo znašal prvi obrok 1707 milijonov mark in odpada povprečno na leto 2050 milijonov mark, ki jih bo moralo plačevati prebivalstvo nemške države kot posledico blazne vojne politike svojih imperijalistov.

Učiteljska stavka se pripravlja v Franciji, ker je vlada odklonila malenkostne zahteve učiteljev.

Na kongresu nemške socialne demokracije sta bila za predsednika stranke zopet izvoljena Wels in Crispian. Mesto tretjega predsednika je nezasedeno in je namenjeno kanclerju Müllerju, ko ne bo več v vladi. Značilna poteza tega kongresa je, da je tekoče sporne točke odložil ter se postavil na stališče, da mora stranka v prvi vrsti braniti svojo pozicijo, to je socialne pravice, republiko in demokracijo, kar dokazuje, da stranka razume dobo, ki grozi tudi v Nemčiji z reakcijo.

Mussolini podaljšuje vojaško dolžnost. V Italiji je bila doslej starostna meja vojaške dolžnosti 39. leto. Odslej pa se uvede vojaška dolžnost do 50. leta starosti. General Gazzera opravičuje ta ukrep s tem, da ti letniki ne bodo vojak, ampak le čete za preskrbovanje vojske in obrambo pred letalci. — Včasili smo rekli temu — črna vojska.

Cerkev identična s klerikalno stranko. V Zagrebu je začel lani izhajati dnevnik »Narodna Politika« kot organ hrvatske klerikalne stranke, ki je razpuščena. Sedaj pa je nadškof dr. Bauer v pozdravnem govoru na papeža v Rimu povdarjal, da je »Narodna Politika« organ »Katoliške akcije«.

Demokrati izumirajo! Demokrat-ske stranke seveda ni, kakor tudi ni drugih strank, ker so razpuščene. Ostale pa so še struje ali skupine, čeprav formalno ne organizirane. Te struje se grupirajo okrog gotovih listov in tako lahko razlikujemo »Slovenčevce« in »Jutrovce«. »Jutrovci« ali bivši demokrati pa imajo poleg svojega centralnega organa »Jutra« še lokalnega pod imenom »Večernik« v Mariboru. Kdor čita oba omenjena lista, bo brez težave opazil, da ima centralni organ bivših demokratov drugačno taktiko napram svojim nasprotnikom, kot pa ima lokalni »Večernik«. Sicer pa to ni od danes, ampak je to že stara reč, samo, da se mariborski bivši demokrati vedno bolj asimilirajo in se vedno bolj potapljajo v klerikalizmu. To pa najbrž radi nekaterih gospodov, poedincev. Medtem ko je n. pr. ljubljansko »Jutro« izčrpno dvakrat poročalo o vinskih fabrikacijah, ki se je vršila pod patronanco duhovnikov v Mariboru in ki je končala z obsodbo odbornikov Osrednje štajerske vinske zadruge na Meljski cesti, ni »Večernik« niti črhnil o tem škandalu, niti po obsodbi! Ker je pa »Mariborer-Zeitung« pod istim vodstvom, tudi ta ni dobrih Mariborčanom nič o tem poročala. Iz tega zadržanja si pač lahko napravi vsak Mariborčan, ki zna samo do pet šteti, sodbo, kaj je povod tej dvojni taktiki. Čudno je, da lokalni list ne prinese lokalnih novic, ampak »Jutro« tam daleč v Ljubljani se obširno bavi ter bere klerikalni »več«! — Ja, denar je sveta vladar! — Rdeči komar.

Sporazum med Mehiko in Vatikanom. Med Vatikanom in Mehiko se vrše že dalje časa pogajanja za sporazum. Klerikalna revolucija zoper mehiško državno avtoriteto je sicer zrušena, vendar pa je predsednik republike Portez Gill pripravljen skleniti mir s cerkvijo. Zastopnik Vatikana pri pogajanjih bo baje mehiški nadškof Ruiz, ki je med revolucijo zbežal v Vašington v Zedinjenih državah. General Calles, ki je klerikalni upor zadušil, se je najbrže odrekal javnemu delovanju, ker se je sedanjí predsednik Gill pokazal preveč popustljivega ter se uklonil vatikanski diplomaciji.

13 žen izvoljenih v angleški parlament. V prejšnji angleški zbornici je bilo osem ženskih poslank. V novi zbornici jih bo 13. Od teh jih pripada devet delavski stranki, tri konservativcem, ena pa liberalcem.

Šolski zakoni, ki so v delu, se po vestih »Slovenca« pred jesenjo ne bodo obravnavali. Klerikalcem je to všeč, ker pridobe s tem časa za borbo za svoje zahteve. Tudi mi in javnost pridobi s tem na času. Zaradi tega je potrebna živahnejša borba proti poklerikalenju šolstva.

Hišne preiskave v Ljubljani. Naš naročnik nam piše, da je 24. maja izvršila ljubljanska policija pri njem hišno preiskavo, seve, brez zaželenega rezultata. Istotako so se vršile tudi pri več ljubljanskih železničarjih hišne preiskave, ki jih še dosedaj niso bili nikdar deležni.

Nagrobni govori prepovedani. Ljubljanski veliki župan opozarja, da so tudi nagrobni govori po čl. 5 zakona o zaščiti javne varnosti in reda prepovedani.

Gradbo poslopja za socialno zavarovanje in delavsko zbornico v Mariboru je minister za socialno

politiko odobril. V novi zgradbi se uredi moderen ambulatorij socialnega zavarovanja.

Poslanika Živojina Balugdžića v Berlinu, je v soboto sprejel kralj v avdienci.

Ford v Rusiji. Znani ameriški avtomobilski kralj Ford, je sklenil s sovjetsko Rusijo pogodbo, po kateri bo zgradil v bližini Nižega Novgoroda veliko tvornico za avtomobile in traktorje, ki naj izdelata letno 100 tisoč avtomobilov.

Hugo Stinnes, sin znanega nemškega bančnega magnata, ki je pred par leti umrl, se zagovarja pred sodiščem radi raznih nečednih manipulacij in goljufij, predvsem s papirji nemškega vojnega posojila. Nekdaj najmočnejše bančno in industrijsko podjetje in trust Stinnes, ki se je tudi v Jugoslaviji potegoval za različne koncesije, je šlo že skoraj popolnoma v franže. Kakor dolženo, tako izgubljeno.

Afganistanski kralj Amanullah je zbežal pred svojim tekmečem Habib Ulahem v Indijo s 60 spremljevalci. Sreča je opoteča.

Leo Trocki o demokraciji. Kakor smo zvedeli, bo junijska številka znanе literarne revije »Die neue Bücherschau« prinesla med drugim tudi obsežni esej Trockega o problemu demokracije — diktatura, s katerim on na zelo zanimiv način zavzema stališče k današnjemu režimu v sovjetski uniji. »Die neue Bücherschau« izhaja v založbi Albert Schultz-Verlag, Berlin-Wilmersdorf, Uhlandstr. 108.

V Belgiji ne poznajo več policijske ure. Od 1. junija je odpravljena v Belgiji policijska ura, ki je bila dosedaj do 1. ponoči. Lokali so lahko celo noč odprli za tiste, ki lahko zapravljajo denar.

Predrznost Heimwehrovcev. Dasi je na Nižjem Avstrijskem razglašena prepoved demonstriranja oboroženih organizacij, so Heimwehrovci to prepoved ignorirali in priredili svoj zlet 26. maja v Aspang. V tamošnji okolici se nahaja okrevališče bolniške blagajne, Zeilern. V okrevališče se je nahajal med drugimi, po večini razredno zavednimi delavci, tudi nek pristaš Heimwehrovcev. Ta je venomer izzival ostale delavce in uprizarjal prepire in spopade. Ker je to v takem zavodu za bolnike nedopustno, je bila uprava okrevališča prisiljena, da ga izključi in pošlje domov. Nato pa je ta Heimwehrovec nahujskal okoliške kmete in pristaše Heimwehra, da so začeli izvajati bojkot proti okrevališču in njegovo osobe napadati. Ustavili so dobavo mleka in oddelek, ki je šel v mesto po živila, so pretepli, voz razbili in zmetali v jarek. Zasedli so vse poti, ki vodijo k zdravilišču. Ravnateljstvo bolniških blagajn je nato zaprosilo za pojačanje orožniške zaščite. Zadeva pride sedaj pred nižjeavstrijski deželni zbor in socialni demokrati energično zahtevajo, da se mora enkrat napraviti red; ali veljajo zakoni in prepovedi za vse državljane, ali pa za nobenega. Če to ne bo pomagalo, bo poseglo delavstvo po samopomoči.

Živali tudi govore. Amerikanski profesor dr. V. M. Patterson na Columbijski univerzi je imel predavanje, v katerem je

dokazoval, da živali govore. Ptice imajo po njegovem 24 črk, to je 7 samoglasnikov in 17 soglasnikov. V njih jeziku je mogel ugotoviti okoli 300 besed. Živalske in človeške glasove posnema z gramofonskimi ploščami, potem pa primerja sličnost človeškega in živalskega glasu. Profesor sam pa priznava, da bo treba še mnogo preiskav in izkušenj, preden se stvar točno ugotovi.

Stoletnica smrti iznajditelja rudarske svetilke. Dne 29. maja je minulo sto let, odkar je umrl iznajditelj rudarske svetilke Humiri Davy. Davy je bil rojen na Angleskem 17. decembra 1778, kot sin lesnega rezbarja. S 16. letom je stopil k nekemu kirurgu in lekarnarju v uk ter se zanimal zlasti za kemijo in elektriko. Zasledoval je ugotovitve Volte in Galvanija. Bodril ga je k samostojnemu delu sin slavnega izumitelja Watta. Takrat se je ustanovila v Londonu nekaka ljudska visoka šola. Na to šolo so leta 1801 sprejeli Davya kot docenta (učitelja). Sad njegovega studija je bil prva električna razsvetljava. Davy je mnogo potoval. Leta 1815 se je vrnil z daljšega potovanja in je odkril pomen žične mreže pri svetilki ter s tem odkril važno naravoslovno iznajdbo varnostne svetilke za rudarje. Leta 1820 je postal predsednik ljudske visoke šole v Londonu.

Najvišji polet z aeroplanom je dosegel nemški letalec Neuhofer. Dvignil se je do 12.739 metrov visoko. V višini 8000 metrov je odrekel aparat za kisik, in Neuhofer je padel v nezavest. Zahvaliti se ima svojemu dobremu letalu, ki je ostalo v ravnotežju, ter je ob polaganem padanju pravilno plulo proti zemlji. Ko se je zavedel, je vodil svoje letalo v pristanišče, kjer so ugotovili na merilih, kako visok je bil polet. V najvišji višini je bilo 52 stopinj mraza, dočim je bilo na zemlji nad 20 stopinj toplote. V višinah zapušča letalec spomin in volja.

Komunistično nasilstvo v Varšavi. Strok. organ na Poljskem so imele svoje posvetovanje. Komunisti so prignali okoli 700 svojih ljudi in vdrli v zborovalnico ter pričeli streljati z revolverji. Oddali so okoli 20 strelcev, potem pa zopet odšli. Ti ljudje imajo torej povsod enake manire. Najraje razdirajo in motijo tam delavsko solidarnost, kjer ima delavstvo najtežje boje za demokracijo in socialne pravice. Vsaj nam je znano, kako bagatelizira maršal Pilsudski poljski parlament, katerega predsednik je s. Ign. Dszinsky.

Pomoč delavcem — članom Okrožnega urada za zavarovanje delavcev. Praktična navodila o pravicah in dolžnostih zavarovanega članstva. Cena Din 4.—. Tako je naslov knjižice, ki jo je izdal Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani. Knjižica ima namen nuditi zavarovanemu članstvu splošna praktična navodila, kako mu je postopati v slučaju obolenja in obratne nezdge. Knjižica ni suhoparno ponavljanje zakonitih določb, temveč vsebuje poljudna, vsem razumljiva praktična navodila o pravicah in dolžnostih zavarovanega članstva. Taka navodila so bila zelo potrebna, ker se od članstva ne more zahtevati točnega razumevanja zakona o zavarovanju delavcev. Poljudna razlaga zakonitih predpisov bo širila v članstvu razumevanje za socialno zavarovanje in ga bo seznanjala z velikimi dobrotami te institucije.

Brošura je namenjena zlasti tudi delodajalcem, da se bodo seznanili s pravicami in dolžnostmi svojih delavcev v pogledu socialnega zavarovanja, ter občinam, ki morajo izdajati razna potrdila v smislu zakona o zavarovanju delavcev. Tudi vsak obratni zaupnik in funkcionar strokovnih organizacij mora biti z vsebino te knjižice točno seznanjen, da bo mogel dati potrebna pojasnila vsem zainteresiranim.

Knjižica obsega 96 strani in ima priložen pregled prispevkov, ki se predpisujejo delodajalcem, in navaja zneske, ki jih sme delodajalec odtegovati od delavčevega zaslužka v namene zavarovanja. Knjižici so prilepane razne tabele o prispevkih, dajatvah in rentah. Cena je izredno nizka, ker stane knjižica samo 4 Din. Dobiva se pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani in pri njegovih ekspoziturah.

Ne vrzite svoje prazne MAGGI-jeve steklenice proč! Le-to lahko date pri svojem trgovcu zopet polniti z MAGGI-jevo zabelo. Če se dopolnjuje, je potem MAGGI-jeva zabela dosti cenejša. Toda pazite na to, da se zabela dopolnjuje iz velike MAGGI-jeve steklenice! Le-ta ima ime »MAGGI« na »rumeno-rdečih« etiketah.

Vaša želja je

imeti čevlje, kateri se dobro
piležejo, da so čevlji prvovrstne
kvalitete ter po odgovarjajoči najnižji dnevni ceni

Uresničite to željo

z nakupom

KARO

ČEVLJEV

Maribor, Koroška c. 19

Le mirno spite, ker ŽENSKA HVALA
raztaplja nesnago čez noč, a jutraj jo od-
pravi SCHICHT-ovo TERPENTIN-ovo
MILO. — Poglejte naš današnji oglas!

Talpa:

Proletarska književnost v luči meščanskega časopisja.

(O priliki »Jutrove« kritike Cerkev-
nikovega »Greha«.)

V »Delavski Politiki« smo že večkrat pisali o napredujoči slovenski proletarski književnosti. Vkljub temu, da bi bili sloven. književni časopisi brez prispevkov naših pisateljev (Toneta Seliškarija, Angela Cerkevnik in Bratka Krefta) prazni in brez duha, se je začel v zadnjem času sistematičen boj meščanskega časopisja proti njim. V prolovnih dobah, ko se rušijo stari temelji in zidajo novi, je tak boj sam po sebi razumljiv; zavedamo se, da bodo našli naši književniki tem manj priznanja pri petrefaktih, ki imajo slovensko umetnost v zakupu, čim bolj bodo njih dela borbena. Napadi meščanskega časopisja in njegova zelena jeza — vse to nam je razumljivo, ni nam pa vseeno, če se vrši boj z uprav — milo rečeno — umazanimi sredstvi, ki jih bomo skušali vedno razgaliti — ne samo, da krijemo naše književnike, temveč tudi, da preprečimo onesnaženje proletarske kulture, ki je namenjena delavskemu razredu, s strani site buržuazije.

Slovensko meščanstvo je meščanstvo prav posebne vrste. Brez široke podjetnosti in umskih sposobnosti, s katerimi se odlikujejo kapitalisti

drugih narodov, životari to meščanstvo v glupi domišljavosti in kramarskih brigah, ki se jim družita kot produkta slovenske klerikalne vzgoje še tujcu težko pojmljiva ozkosrčnost in pa svetohlinska hinavščina. Angelo Cerkevnik je v svojih delih razgalil to s hlimbo odeto, v resnici pa nemoralno maso našega malomeščanstva, razgalil jo je z nadrealističnim stilom Dostojevskega v točki, ki je spričo strašne slovenske hinavščine najbolj ranljiva. S tem si je poet pošteno prislužil njeno sovraštvo in ogorčenje, pravtako, kot si je tudi Cankar prislužil zaničevanje in omalovaževanje doline Šentflorijanske.

Da bo kritika Cerkevnikovega »Greha« neugodna, smo vedeli že pred predstavo, kajti evangelij in edino čtivo slovenske »purgarije« »Jutro« je o predstoječi predstavi trdovratno molčalo (če izvezamemo kratko notico iz gledališke pisarne). Molčalo je pred premiero slovenske drame, ki so tako redke; tisto »Jutro«, ki slavi redno kot kulturne jubileje petdesetletnice upokojenih žandarjev (opazuj viljemovske brke na fotografijah!) in pa podeželskih kramarjev s platnom, ki niso delali vse življenje nič drugega, kot spravljali denar. Zato pa so ti jubilatni stebri slovenske »napredne« kulture!

Po predstavi je napisal v »Jutru« štev. 115. kritiko g. B., ki je dramo popolnoma raztrgal. V kritiki se nahajajo stavki: »Kakko okorno in primitivno je zgradil (Cerkevnik) »Greh«, s kakšnim plitvim dialogom! ... Drama je nezanimiva, prazna ...« Nato slede zelo prisiljeni nauki: »Avtor bo moral naposled le vprašati samega sebe v trenutku, ko bo stal najbolj čist(?)! pred seboj. Ali hodim pravo pot? Kam je treba usmeriti najintenzivnejše prizadevanje, da bo uspeh večji, trajnejši?« — Ali je komu komad vseč ali ne, je njegova stvar in vsakdo ima tudi pravico povedati svoje mnenje. Nekaj drugega pa je, če ima kdo dve mnenji, kajti isti g. B. je podal v »Novi Evropi«, knjiga XVI. štev. 37. prav na podlagi »Greha« sledečo, naravnost pohvalno karakteristiko Cerkevnikovega pisatelja:

»V dramatik mnogo obljublja Angelo Cerkevnik, ki je napisal doslej dve drami: »V vrtincu« in »Greh«. Zanimajo ga zlasti seksualni problemi, ki jih rešuje z Wedekindovskimi osebnostmi in z etičnim čustvom, ki je v bistvu tipično slovansko. Cerkevnik je prišel, da zamenja Kraigherja ... (n. b.: najboljši slovenski dramatik!).

G. B., avtor obeh, diametralno si nasprotnih mnenj, je uslužben pri »Jutru«. Proletarijat dobro ve, kaj se

pravi delati za druge, jesti tuji kruh, zato mu tega greha ne moremo niti preveč šteti v zlo, da bi pričakovali malo več — trdne hrbtenice. Globoko smo namreč prepričani, da je morala biti kritika negativna na povelje onih, ki so gospodarji »Jutra« in ki so se zarotili proti vsemu, kar ni ravno prikladno za omeščane buržuazne možgane. V tem mnenju nas potrjuje tudi dejstvo, da se je pred letom dni nekaj sličnega zgodilo z Golouhovo »Krizo«.

Dodatek. V »Jutru« štev. 126. smo naknadno našli članek g. B. z naslovom »Nekaj o gledališki kritiki«. V članku poskuša avtor obrazložiti metodo pisanja svojih kritik v revijah in v dnevnem časopisju. Avtor je v tem članku, ki naj predstavlja menda nekak zagovor njegovih dvojnih sodb, mnenja, da morajo biti kritike v revijah »staložene«, dočim se naj v dnevnem časopisju pišejo kritike na podlagi »impresij«. Zdi se nam, da je B. pozabil tu povedati, da so »impresije« — navodila »Jutrovih« gospodarjev.

O »Grehu« sta prinesla prav tako neugodni oceni tudi »Slovenski Narod« in »Slovenec«. Kritika obeh listov se poslužujeta stare metode: avtorju obsojenega dela podtikata stvari, ki jih ta ni nikjer zapisal, nato pa se z donkohotskim navdušenjem borita — z mlino na veter. Značilno je, da je dobil »Slovenski Narod« pred par dnevi ugodno oceno Cerkevnikovega dela, ki je pa — ni priobčil. — V obeh ocenah smo našli toliko podtikanj in toliko nerazumevanja drame, da se na posamezne ograde ne moremo ozirati, pač pa bomo, ko nam bo dopršel prostor, prinesli v našem listu analizo »Greha«.

Maribor

»Detoljub«. Mariborski »Detoljub« je imel 25. maja svoj letni občni zbor, ki je pokazal veliko važnost in napredek tega društva. Mala lesena hišica, ki si jo je postavilo društvo na vrtu Ljudskega doma, je že davno premajhna, da bi mogla sprejeti v svoje okrilje vse otroke, ki jih šteje društvo že skoro 200. Otroci se vzgajajo v duhu vsečlovečanske strpnosti in miru in k razvitku lastne individualnosti brez vsiljene in brutalne avtoritete. Da se zamore to polno doseči, je uvedlo društvo diskusijske večere za starše, ki se vrše po možnosti. Da bi odprlo pomanjkanju lastnih prostorov, je društvo zaprosilo vodstvo deške šole v magdalenskem predmestju, da mu prepusti za

nedeljske popoldneve prazno šolsko telovadnico, kar pa mu je bilo odklonjeno. Društvo je imelo v prošlem poslovnem letu: 1. Zaposlenih popoldnevov, ko so se otroci vadili v raznih deških in dekliških ročnih delih, igran, petju, godbi itd., skupaj 78 (1788 otrok, 165 odraslih). 2. Popoldanskih izletov 28 (1043 otrok, 111 odraslih). 3. Celodnevni izletov 14 (981 otrok, 168 odraslih). 4. Večdnevni izletov 6 (331 otrok, 47 odraslih). V nov odbor so bili izvoljeni sodrugi in sodruge: Grčar, Pelikan, Glaserjeva, Staluberjeva, Hein, Heinova, Pezdicek, Šundnerjeva, Fifolt, Jevšnikar, Teply. V kontrolo pa Drnovšek, Novakova, Zagernik in Stropnik.

»Slovenec« pozna pri nas še samo uradnike. »Slovenec« od četrtka 30. V. zopet prinaša vesti, da se bodo plače uradnikom povišale. To novico »Slovenec« najmanj vsak mesec enkrat ponovi. Da so uradniki potrebni povišanja plač, tega pač ne bo nikdo tajil, toda mi nimamo samo uradnikov, ampak imamo tudi velikansko število neuradnikov, deloma slug, deloma delavcev, na katere »Slovenec« sploh ne misli, kot da jih niti ne bi bilo. Delavcev imamo več kot pa celokupnega ostalega osebja. Delavci pa imajo prave beraške plače in o eksistenčnem minimumu ni govora. Delavci čakajo, nestrno čakajo na pravilnik, pa ga od nikoder ni, nasprotno: »Slovenec« je objavil neko ministrov izjavo, da si naj delavci ne delajo nobenih iluzij, ker v dohodnem času ni misli na tisti famozni pravilnik, ker ni denarja za to. Ja, ali za uradnike pa je denar? »Slovenec« bi pri tej priliki opomnil tudi na tiste razlike, ki jih uprava dolguje delavcem iz leta 1923-24, ko ni v ljubljanski direkciji sočasno prevedla delavcev na nove plače, kakor je prevedla delavce ostalih direkcij. Te razlike znašajo od 1000—5000 Din na člane. Ako se je dobil sedaj denar za nastavljen osebje, zakaj se ni tudi za delavce, katerim se je omenjene razlike sprva obljubovalo z zahtevom, ko bo kredit na razpolago. Torej prelubi krščanski »Slovenec«, spomni se na tiste, ki imajo najmanjši kos kruha, ki pa tudi služijo domovini. — Eden za vse.

Hišne preiskave v Mariboru. Tukajšnja policija je izvršila pri uslužbencu železniških delavnic S. hišno preiskavo in ga nato aretirala baje radi komunistične propagande. Istočasno je izvedla hišno preiskavo tudi pri mladem delavcu K., kjer pa ni ničesar obremenilnega našla, ker se K. ne peča s politiko.

Avtobusni promet med Mariborom in Avstrijo se je te dni otvoril na progi Maribor—Leibnitz—Leutschach—Langeegg. Odhod iz Maribora (Grajski trg) ob 12.45. uri.

Zaprta ulica. Vsled preureditve hotela »Črni orel« se zapre iz varnostnih ozirov za vsaki promet od 1. junija 1929 za nekaj dni Volkmajerjeva ulica med Grajskim trgom in Gosposko ulico.

»Svoboda« Maribor. Odborova seja podružnice se vrši namesto v ponedeljek v sredo, dne 5. junija, ob 8. uri zvečer v »Ljudskem domu«.

MALA NAZNANILA.

Ia gonilne jermene

za mline, žage in tovarne v vsaki širini dobavlja in ima v zalogi po najnižji dnevni ceni Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta 13.

Produktivna zadruga mizarjskih mojstrov

I. Z. Z. O. Z.
Maribor, Vetrinjska ulica 18.
Mobilije. Lastna izdelava vseh vrst pohištva od navadne do najfinejših izdelave, iz mehkega trdega, kakor tudi iz eksotičnega lesa, po znatno znižanih cenah, zelo solidno in dobro delo. Eno leto garancije. Samo pri Produktivni zadrugi mizarjskih mojstrov, Maribor, Vetrinjska ulica 18.

Tvornica štampiljk

In prodaja v to široko spadajočih potrebščin

T. Soklič
Maribor, Aleksandrova c. 43.

Važno za vse!

Vsakovrstna popravila šivalnih in pisalnih strojev, gramofonov, otroških vozičkov, dvokoles in motorjev, emaliranje in poniklanje. Shranjevanje dvokoles in motornih koles čez zimo, vse to nudi in izdeluje mehanična delavnica

JUSTIN GUSTINČIČ, MARIBOR
Tattenbachova ulica 14.

Elektrotehnična delavnica PRATTES & TRABI,

Maribor, Vodnikov trg št. 3.

Popravila vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulturna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Enkratna ponudba.

Vsakdo, kdor za pol leta, t. j. za čas od 1. aprila do 30. septembra naroči ali pa obnovi naročnino za Radlowelt, dobi po svoji volji eno izmed tukaj navedenih treh knjig od Hans Günther u. Dr. P. Stuker in sicer: Radioexperimente, Mk 3.80; Radio-technisches Lexikon, Mk 3.60; Wo steckt der Fehler? Mk 4.— zastonj. Naročite se še danes! Samo oni abonentni imajo pravico do premije, ki pošljejo naročnino do 10. IV. in 1 S (šiling) za pošto in zavojnino.

Kovčki za potovanje,

torbice iz usnja, listnice, denarnice, gamaše, nahrbtniki v veliki izbiri in po najnižji ceni pri Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta 13.

Ali ste že krili? svoje potrebe v tiskovinah

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d.d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

Kovinarji na Teznu in Mariboru.

Tajništvo posluje na Ruški cesti štev. 5 vsako nedeljo od 9. do 12. ure dopoldne in vsako sredo od 18. do 20. ure zvečer. Člani dobe istotam vse informacije.